

LITERATUURVERSLAG 3: DE STAD VAN AXEN

De stad van Axen (gids bij menselijke relaties)
Ferdinand Cuvelier (isbn: 90 289 0205 8)

Ferdinand Cuvelier (FC) neemt de lezer mee op zijn reis door de Stad van Axen. Een reis van zeven dagen, waarin hij van alles beleefd. De Stad van Axen is een metafoor / denkmodel over menselijke interactie, zowel de innerlijke communicatie als de communicatie tussen mensen. FC heeft dit model ontwikkeld door verder te bouwen op de Roos van Leary.

De auteur is een Belgisch psycholoog, als staflid werkzaam aan een trainingscentrum voor intermenselijke relaties en ook in Nederland bekend door zijn redacteurschap van het Tijdschrift voor psychotherapie. Het boek is een reisverslag van een bezoek aan een middeleeuwse stad, waarvan het wonderlijke is dat zij is gebouwd op zgn. "axen", geheimzinnige met de bodem verbonden en op de mens in zijn relatie tot anderen inwerkende krachten. Begeleid door een vrouwelijke gids en een boek met teksten van de oude Mandraciet laat de reiziger toe dat de stad langzaam bezit van hem neemt. Na 7 dagen verlaat hij als herboren de stad. Dit boek brengt op unieke wijze in beeld hoe een bijzonder geslaagde relatietraining in zijn werk gaat. De teksten van Mandraciet zijn wijs, mooi en indringend. Een uitstekende uitgave voor allen die enig inzicht willen krijgen in de humanistische psychologie.

© Copyright NBD/Biblion, Leidschendam

In romanvorm neemt FC de lezer mee op zijn zevendagen durende reis door de Stad van Axen. Per dag zal ik een samenvatting geven.

Dag 1. Kennismaking met de stad van axen.

De stad van axen is een middeleeuwse stad en is gesticht en gebouwd door Franjono. Een ax is een kracht die we, om werkelijk mens te kunnen zijn, ten overstaan van andere mensen moeten kunnen uitoefenen. Een ax is niet te zien, tenzij in zijn uitwerking.

De stad heeft zes wijken; Deze wijken staan symbool voor de **interactie wijze** tussen mensen. Aan de oostkant ;bovenaan alle axen die te maken hebben met '**geven**' (leeuw) en onderaan alle axen die het '**aannemen**' (hond) bezielen.

Aan de westkant van de stad liggen twee wijken waar axen van strijd heersen; bovenaan het **aanvallen** / klauwen (havik) en onderaan weerstand / **verzet** (steenbok).

Ten noorden: op een hoger gelegen gedeelte gekenmerkt door de axen van '**houden**' (uil)

En ten zuiden de axen van het '**lossen**' (schildpad)

In het midden van de stad ligt het ontmoetingsplein, waar alle wijken op uitkomen en aan de buitenkant wordt de stad ommuurd door de wallen.

Elke wijk heeft zes delen, deze delen staan symbool voor de **transactie** tussen mensen, de dingen die ingezet worden (inhoud) bij de inter-persoonlijke uitwisseling. Deze zes inzetten zijn; 1. **Nabijheid** (Lichamelijke nabijheid of de daarvan afgeleide symbolische nabijheid zoals foto, ring) 2. **Persoon** (datgene wat men van zichzelf kan laten zien) 3. **Zorg** (Het

dienen, helpen, bijstaan van anderen) 4. **Goederen** (alle materiële goederen die tussen mensen uitgewisseld worden) 5. **Informatie** (alles wat wij via onze zintuigen kunnen ontvangen) 6. **Richtlijnen** (de adviezen, raadplegingen, bevelen, wetten en normen die aan anderen worden doorgegeven)

Hierdoor heeft de stad zesendertig verschillende stadsdelen aan een speciale ax gewijd.

Bijvoorbeeld, ‘hou de zorg, of weersta het Goed(eren), of klauw de persoon, etc.’

Een vriend van Franjono, de profeet Mandraciet heeft een gids gemaakt waarin staat beschreven zoals hij elke ax beleefde. In het boek wordt hij regelmatig geciteerd.

Op de eerste dag komt FC via de aanbiedingswijk, waar de haven ligt, in de stad en wordt daar met zorg opgevangen door zijn vrouwelijk gids Jadrana. Zij zal hem de komende dagen door de stad leiden.

Dag 2. De scholing in de stad van Axen.

De dag start met een lichamelijke oefening omdat de gids ervan uit gaat dat wil je de stad écht leren kennen, dan moet je contact hebben met je eigen lichaam.

Van de aanvalswijk, komt hij samen met zijn gids in de verzetswijk. Daar stuurt hij zijn gids weg, omdat hij vindt dat hij leiding genoeg heeft gehad. De Mandraciet zegt daar ook over, “pas door het verzet kom ik te weten wat ik waard ben”. Alleen verder ontmoet hij een groep kinderen, die een ontleding aan het maken zijn van iets wat er zich tussen hen voordoet, in spel vorm. Daar maakt FC kennis met het begrip **at**. Dat is een handeling die men uitvoert ten overstaan van iemand anders. Een at is dus een verwerkelijking en concretisering van een ax. Samen met deze groep kinderen gaat hij mee naar school en krijgt hij les in de “grote grammatica van axen en aten”. In de stad gaat men ervan uit dat training van vaardigheden belangrijker is dan het louter weten. In de stad staat niet het “IK” van de mens centraal, maar de “AT”. Pas in de **ontmoeting** kan men mens zijn. De relaties tussen de mensen zijn belangrijk, omdat zij bepalen dat een mens er wel of niet kan zijn. Daar draait alles om in de stad van axen, de wisselwerking tussen mens en medemens.

Via de diepte wijk, waar hij ervaart , hoe goed het voelt om twijfelvol en moedeloos te kunnen zijn, te durven los te laten en te ondergaan, gaat hij weer naar het huis van zijn gids Jadrana.

Dag 3. De wallen van de stad van axen.

Na zijn lichamelijke oefening gaat hij alleen op pad, naar de aanbiedingswijk, waar hij de eerste dag de stad binnen is gekomen. Hij stapt het raadhuis binnen, een soort parlement waar iedereen het woord mag voeren, dus ook niet gemandateerde burgers. Waar ruimte is voor debat. Na een innerlijke strijd, klimt FC spontaan op de sprekers stoel en doet zijn zegje. Volledig in contact met de ax “Geef de richtlijn”. Na deze geweldige ervaring gaat hij de hoogte wijk in en loopt tot aan het bovenste terras. Daar ervaart hij enorme eenzaamheid, hoog boven de andere mensen uitkijkend. Aan de rand van de wijk klimt hij de wal op, waar hij een man ontmoet die alleen maar richtlijnen geeft van hoe te handelen. Deze man is vast komen te zitten in deze ax en daarom op de wal terecht gekomen...niet meer tot het ontmoeten van de ander instaat. Via de wal gaat hij verder naar de aanbiedingswijk. Hier op de wal ontmoet hij een vrouw, die vast is gelopen in de ax van geven. Hetgeen FC als afstotend ervaart en geen ontmoeting meer mogelijk is. Dat is kenmerkend voor mensen die vast zijn komen te zitten in één ax, zij zijn niet meer in staat om tot ontmoeten te komen en leven in de stad van axen op de wal, gevangen in hun eigen ax. Vastgelopen.

Eenmaal van de wal afgelopen ontmoet FC zijn gids Jadrana weer, die hem uitlegt hoe belangrijk het is om voortdurend in beweging te blijven en van de ene ax op de andere over te gaan. Té lang, té intens op één ax blijven plakken, is té gevaarlijk!

Jadrana neemt FC weer mee, nu naar het inkomstkanaal waar hij een soort wedergeboorte beleefd. Jadrana legt daarbij uit dat ieder mens een stad op zich is en dat je ook vast kunt zitten in je eigen innerlijke stadswal.

Na deze geboorte ervaring neemt Jadrana FC mee naar de dieptewijk waar FC geconfronteerd wordt met droefenis. Droefenis hoort ook bij het leven! Het is niet de andere zijde ervan, maar de kern, de grond, het bittere sap ervan.

Door naar de verzetswijk, waar Jadrana FC uitdaagt voor een gevecht, waar zij iets van hem wil pakken wat hem dierbaar is. Een intens gevecht, waar FC zo zijn innerlijke kracht ervoer, onuitputtelijk. Zoals Mandraciet het verwoordde “Dit gebied zal ik verdedigen, met alle kracht van mijn hele wezen, omdat hier de plaats is, waar ik écht aanwezig ben, aan het heelal tegenwoordig”. De ax weersta het bijzijn (nabijheid).

Moe en voldaan slaapt hij die nacht ergens in een klein kamertje in het hart van de stad.

Dag 4. Het hart van de stad van axen.

FC wordt op deze ochtend wakker gemaakt met een glas wijn, een abrikoos en een rond broodje, in het hart van de stad. De plaats van de **Archax**, de ax waarin alle axen samenvloeien. De archax is geen persoonlijke God, maar die bijzondere verbondenheid tussen al wat bestaat en al wat niet bestaat. En de Archax is de kracht die ons toelaat doorheen het Noembare ook het Onnoembare te raken. Hier ervaart FC dat de inter-persoonlijke krachten (axen) zo belangrijk zijn en dat ze ontspruiten allen uit eenzelfde bron en voeren terug naar hetzelfde vertrekpunt. Als hij deze plek verlaat komt hij Jadrana weer tegen, die hem uitlegt waarom het zo belangrijk is geweest dat ze de vorige dag op de wallen zijn geweest; “Je moet je op de wallen durven te begeven. Dat zuivert je van angst voor de blinde kracht van de ax. Wie er zich welbewust durft in te begeven en tot op de bodem toe durft te ervaren wat er op de wallen gebeurt, zuivert zich uit. Enkel wie schrik heeft voor deze wallen, wordt erin vastgezogen”.

Daarna gaan ze weer naar het huis van Jadrana in de ontvangswijk voor een feestmaaltijd en een bezoek aan het Amfitheater. Moe en vol met indrukken ligt FC nog lang wakker, verlangend naar zijn vrouw Lieve.

Dag 5. De steegjes van de stad van axen.

Op deze dag wordt aandacht besteed aan het spanningsstelsel dat tussen axen bestaat. Geen enkele ax staat op zichzelf alleen, noch kan ze uit zichzelf in werking treden. De axen vormen tezamen een krachtenveld en het is pas binnen dit veld van spanningen dat elke ax zijn specifieke geaardheid krijgt. Om dit proces te kunnen analyseren heeft Jadrana een spel, een zeshoekig bord met daarop de stadswijken gesymboliseerd, door middel van soort schaakstukken met de beeltenissen van leeuw, hond, havik, schildpad, steenbok en uil.

Waardoor stap voor stap de axen neergezet kunnen worden. Daardoor wordt het gezamenlijke wederkerig systeem zichtbaar. Elke at zit in een spanningsveld van axen en in een kettingreactie van aten vast. Daar is niet aan te ontkomen. MAAR let daarbij eens op de axen die NIET in werking komen. Wat niet gebeurt is wellicht belangrijker dan wat wel gebeurt. De steegjes in de stad liggen tussen de gewone woon- en werkwijken en de wallen. Het is daar dat alle straatjes doodlopen. Het is de achterbuurt van de stad, de wijk van de achterbaksheid. Wie daar opereert altijd averechts en dubbelhartig. Hij is een manipulator. Hij opereert vanuit twee posities tegelijkertijd, klauwt om te kunnen geven. Vijandig is hij die zeurt, d.w.z. hij wil alles voor zich houden, maar verwijt dat je niets van hem te willen aannemen. Zo'n iemand wordt in de stad van axen een **Loer** genoemd. De zwaarste kritiek

die je in deze stad over iemand kan horen. Hier tegenover staat een **Abel**. Abel is hij die open, effectief, op realistische wijze jegens anderen optreedt, vanuit welke ax dan ook. Abel is hij die anderen bevrijdt, open staat voor hun wederwoord, aanvaardt dat de ander heel anders reageert dan hijzelf wenste of voorzag.

Jadrana werpt de vraag op: “wat zou je doen als je een manipulator weer tot abelheid moest brengen? Of twee manipulators die tesamen in een systeem vol averechtse knopen verstrengeld zitten, weer tot een open, vrije interactie moest brengen?” FC moet hierop nog het antwoord schuldig blijven, maar op de zesde dag vindt hij hier het antwoord op.

Hij gaat nog alleen verder door de diverse stadswijken en komt zijn vrouw Lieve tegen. Die hij verzorgt zoals Jadrana hem de eerste dag verzorgd heeft.

Na een maaltijd bij Jadrana wordt afgesproken om de volgende dag naar de tuin van de stad te gaan met vier anderen waar hij eigenlijk geen zin in heeft, maar gaat dat de volgende dag toch doen.

Dag 6. De tuin van de stad van axen.

Met hoofdpijn staat FC op en wat teleurgesteld in zichzelf gaat hij mee met vier anderen in een boot naar het eiland. Tijdens deze reis maken twee reisgenoten ruzie, hetgeen FC al eerder bij hun gezien had. Vast zitten in een reactie patroon op elkaar. Hij wikt en weegt en besluit uiteindelijk toch om zich ermee te gaan bemoeien. Door hun beide aan te vallen door hun te confronteren met de realiteit (klauw de persoon), legde FC open dat beide kemphanen bezig waren om elkaar klein te krijgen. Dat dit de werkelijke inzet was van hun communicatie. Zich als een loer hebben gedragen. Door deze interventie van FC ontstond er ruimte voor een nog niet eerder geziene schaakstuk op het bord, namelijk de hond!

Op de terugweg bevecht FC zijn plek op de voorboeg van het schip, iets wat hij elders nooit zou doen. Hij moet toegeven dat het hem eerst erg verwonderd had dat de ax van de aanval in deze stad even constructief wordt gezien als alle andere axen. Maar dat hij nu daar de waarde van heeft ervaren en het onderscheid leren zien tussen aanval en vijandigheid. Voor het eerst agressie in zijn leven toegelaten als een vriendin, bondgenote.

Dag 7. Het afscheid.

De laatste dag is aangebroken en in de voormiddag zal FC de stad per boot weer verlaten. Alles lijkt gezegd en hij wil nog voor de laatste maal een ommetje, samen met Jadrana maken.

Op de plaats van de ondergaande zon in de dieptewijk nemen ze afscheid van elkaar. In de wetenschap dat je “iets” van de ander bij je houdt. Maar dat weet je pas, als je weg bent!

Op weg naar de boot vindt FC een bonzaïboom in miniatuur, die hij als kleinood meeneemt (hou het Goed(eren))

De kleine boom van de stad, met zes takjes, met elk zes blaadjes. En tussen de wortels een knop, een zaad, je mysterieuze kern. Symbolisch voor de stad van axen

Vanuit de boot terugkijkend op de stad realiseert FC zich dat hij in een paar dagen tijd heel veel beleefd heeft, maar pas een tip van de sluier te hebben opgelicht.

Anet Roes

In het kader van de opleiding Psychodrama
2005